

Van versnippering naar samenhang

De EHDS belooft een grote stap richting grensoverschrijdende uitwisseling en hergebruik van zorgdata. Voor Nederland, dat met de Wet elektronische gegevensuitwisseling in de zorg (Wegiz) al werkt aan nationale interoperabiliteit, roept dat nieuwe vragen op. Hoe sluiten de Nederlandse afspraken en standaarden aan op de Europese kaders? En vooral: welke rol speelt normalisatie in het verbinden van beide werelden?

& DOOR DE REDACTIE

Deze vragen stonden centraal tijdens de EGIZ Verbindingsmiddag op 8 oktober 2025. Zo'n 35 vertegenwoordigers uit zorg, overheid en ICT bogen zich daar over één thema: de betekenis van normalisatie in relatie tot de EHDS en de kansen die dat biedt voor de zorgsector. De middag liet zien dat normalisatie veel meer is dan een technisch sluitstuk – het is de motor achter samenhang, vertrouwen en duurzame digitalisering.

Gemeenschappelijke taal

Waar beleid de richting bepaalt, biedt normalisatie houvast en consistentie. Normen leveren geen kant-en-klare oplossingen voor de praktijk, maar scheppen de randvoorwaarden waarbinnen sectoren hun eigen implementaties kunnen ontwikkelen. Ze zorgen voor een gedeelde taal, een gemeenschappelijk begripkader en een toetsingsbasis die grensoverschrijdende samenwerking mogelijk maakt. De Wegiz vormt de nationale basis voor gestandaardiseerde gegevensuitwisseling in de zorg. De EHDS gaat een stap verder en richt zich op een Europese infrastructuur waarin zorgdata veilig en verantwoord beschikbaar

kunnen worden gesteld, zowel voor directe zorg (primair gebruik) als voor onderzoek en innovatie (secundair datagebruik).

Urgentie

Juist op dat snijvlak speelt normalisatie een sleutelrol: het zorgt voor nationale afspraken. De urgentie is voelbaar in de hele zorgsector. Van zorgbestuurder tot ICT-leverancier en van beleidsmaker tot de zorgverlener aan het bed: iedereen ziet de noodzaak van veilige, gestandaardiseerde gegevensuitwisseling. Het is de sleutel tot betere patiëntenzorg, efficiëntere processen en nieuwe mogelijkheden voor onderzoek.

Ook bestaande normen als NEN 7510 (informatiebeveiliging) en NEN 7522 (beheer van standaarden(stelsels) blijven daarbij van belang. NEN 7510 is een randvoorwaarde voor veilige gegevensuitwisseling en NEN 7522 kan als een nationale best practice in Europees kader worden ingebracht.

Ontbrekend kompas

Een terugkerend thema tijdens de middag was de behoefte aan meer overzicht en regie. Deelnemers zagen hoe talloze initiatieven, van nationale normen tot Europese projectre-

sultaten, parallel lopen zonder altijd goed op elkaar afgestemd te zijn. Zorgkoepels gaven aan dat het lastig is om de samenhang tussen de verschillende trajecten te overzien, terwijl leveranciers en zorgaanbieders duidelijkheid nodig hebben over de fasering en prioritering.

De gezamenlijke oproep: ontwikkel een helder kompas dat inzicht biedt in de samenhang tussen nationale en Europese ontwikkelingen, inclusief de rolverdeling tussen overheid, markt en normalisatie. Zo kan versnippering worden beperkt.

Nieuwe normalisatiekansen

De EHDS opent nieuwe mogelijkheden voor secundair gebruik van zorgdata, bijvoorbeeld voor onderzoek en beleidsontwikkeling. In discussies tijdens de EGIZ Verbindingsmiddag werd dit gezien als een kans om normalisatie te benutten voor meer duidelijkheid over datakwaliteit, context en verantwoord datagebruik.

Deelnemers benadrukten dat registratiekwaliteit de eerste voorwaarde is. Alleen met betrouwbare brondata kunnen normen hun waarde bewijzen. Normalisatie kan vervolgens helpen om begrippen, definities en verantwoordelijkheden te verhelderen.

Kansen voor nieuwe normen liggen op het terrein van:

- datakwaliteit en herkomst (databronnen 'provenance');
- semantische interoperabiliteit: eenduidige betekenis van data;
- rollen en governance bij datatoegang;
- transparantie en controleerbaarheid van datagebruik.

Daarnaast kwam de verschuiving van data-uitwisseling naar databeschikbaarheid nadrukkelijk aan bod. De Nationale Visie en Strategie Gezondheidsdata vraagt om een toekomst waarin gezondheidsdata niet alleen overdraagbaar, maar ook duurzaam toegankelijk en herbruikbaar zijn. Normen kunnen hier richting geven door vast te leggen welke voorwaarden en metadata nodig zijn om die beschikbaarheid betrouwbaar te realiseren.

Naar lerend netwerk

Een belangrijk inzicht van de EGIZ Verbindingsmiddag was dat normalisatie een continu proces is. Niet het publiceren van een norm is het eindpunt, maar het voortdurend leren, toetsen en bijstellen in de praktijk. Die dynamiek vraagt om samenwerking tussen beleid, techniek en uitvoering. En om ruimte voor afsprakenstelsels die sneller kunnen bewegen dan wetgeving.

Tijdens de bijeenkomst werd duidelijk dat

GEGEVENSUITWISSELING

deze manier van werken in de zorg steeds belangrijker wordt. De kracht van normalisatie zit niet in papier, maar in het netwerk eromheen: experts, koepels, leveranciers en toezichhouders die samen bepalen wat werkt.

De verbindende rol van NEN

Vanuit die netwerkgedachte helpt NEN om de brug te slaan tussen nationale en Europese normalisatie. Niet door beleid te maken, maar door kennis en ervaringen uit het veld te vertalen naar heldere, toepasbare afspraken. Zo ontstaat een gemeenschappelijke basis waarop zorginstellingen, leveranciers en beleidsmakers kunnen voortbouwen.

Die rol wordt de komende jaren belangrijker. NEN helpt partners inzicht te krijgen in de samenhang van lopende trajecten, stimuleert kennisuitwisseling en zorgt dat normen meebewegen met de praktijk – van beleidstafel tot implementatie.

Samenhang als randvoorwaarde

De EGIZ Verbindingsmiddag liet zien dat de uitdaging niet ligt in het tempo van verandering, maar in de samenhang ervan. Europese en nationale ontwikkelingen versterken elkaar alleen als ze worden verbonden door gemeenschappelijke normen, standaarden en gedeelde taal.

Normalisatie biedt dat kader: het zorgt ervoor dat beleid uitvoerbaar wordt, dat techniek

betrouwbaar blijft en dat gebruikers kunnen vertrouwen op een consistent fundament. De boodschap van de middag was helder: de toekomst van zorgdata is Europees, maar de sleutel tot succes ligt in gezamenlijke, flexibele en betekenisvolle normalisatie. ■

Drie inzichten uit de Verbindingsmiddag

1. Normalisatie verbindt beleid en praktijk

– niet door voorschriften, maar door duidelijke kaders en gedeelde taal.

2. Samenhang vraagt regie

– overzicht van nationale en Europese trajecten voorkomt versnippering.

3. Van norm naar netwerk

– duurzame digitalisering vraagt om lerende samenwerking tussen zorg, overheid en markt.

NEN is lid van de ICT&health Innovation Partner Group.

nēn | EGIZ

advertentie

Samen gezondheid bevorderen met betrouwbare en beschikbare zorginformatie

Bezoek de VZVZ-stand op ICT&health 2026 en laat je bijpraten door onze experts. Schrijf je in voor onze praktische en toekomstgerichte sessies.

Dinsdag 27 januari
11.30 - 12.10

De Zorg in transitie: Hoe VZVZ de veranderingen vormgeeft

- Gladys Jongen & Claudia Weber
- Trends in zorg en digitale gegevensuitwisseling
- Praktische voorbeelden uit het veld

Scan mij om in te schrijven

Woensdag 28 januari
11.30 - 12.10

KoppelMij: Samenwerken aan zorgmodules in de PGO

- Zweder Bergman & Floor Klijn
- Eén gedeelde richting voor zorgmodules
- Aansluiting op SMART on FHIR & EHDS

Scan mij om in te schrijven

Woensdag 28 januari
14.25 - 15.05

Mitz in de praktijk: wat betekent de uitrol voor uw organisatie?

- Eelkje Visser
- Stand landelijke uitrol
- Impact op ICT-infrastructuur & EHDS

Scan mij om in te schrijven

Donderdag 29 januari
13.30 - 14.10

De landelijke tijdlijn voor beeldbeschikbaarheid

- Pascal Buesink
- Landelijke tijdlijn radiologische beelden
- Wat betekent dit voor zorginstellingen?

Scan mij om in te schrijven

Stand 15

VZVZ.
Samen gezondheid bevorderen